

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (ملازمات عقليه)

اجزاء (اوامر اضطراری) ۲

جلسه ۱۸۵

استاد رفعتی

اجزاء (اوامر اضطراری)

اگر شخصی امر اضطراری را انجام داد و بعد، حالت اضطرار بر طرف شد، از آن جایی که مجزی بودن، در این صورت، حکم قطعی عقل نیست، این سوال مطرح می شود که آیا امر اضطراری از امر اختیاری مجزی است یا خیر؟ البته همه علماء قائل به اجزاء هستند ولی این اجزاء معلوم نیست که مستند به ملازمه عقلی باشد. ادامه بحث، همین مسئله را توضیح می دهد.

توضیح:

بدون اشکال آنچه در حال اضطرار اتیان می شود از مأموریه در حال اختیار انقص است و معنای مجزی بودن آن اینست که عمل ناقص از کامل مجزی است یعنی پس از حصول تمکّن از اداء کامل در وقت یا قضاء آن در خارج وقت، نیازی به اتیانش نمی باشد و نیز بدون شك، پس از زوال اضطرار و برگشتن حالت اختیار، عقل ابایی ندارد که بگوید باید آن عمل تکرار شود، زیرا امتثال امر اضطراری ناقص بوده و بعد از حالت اضطرار امر ناقص نمی تواند از امر کامل مجزی باشد.

مستند اجزاء در اوامر اضطراری:

مستند اول: مصلحت تسهیل

واضح است که احکام وارد در حال اضطرار به منظور تخفیف بر مکلفین و توسعه بر ایشان در تحصیل مصالح اصلیّه و اولیّه تکالیف می باشد چنانچه حقت عالی در قرآن شریف می فرماید: یرید الله بکم الیسر و لا یرید بکم العسر. بدیهی است شأن تخفیف و توسعه این نیست که پس از برطرف شدن حالت اضطرار برای بار دوّم مکلف، موظّف باشد به قضاء یا اعاده نمودن آن تکلیف، پس این آیه مثبت اجزاء است.

مرکز مجاز امام صادق (ع)

مستند دوم: اطلاقات اوامر اضطراری

اکثر ادله‌ای که در تکالیف اضطراریه وارد شده‌اند مطلق هستند مانند: فلم تجدوا ماء فتیمموا صعيدا طيبا. (اگر آب نیافتید پس با خاک پاک تیمم نمائید) وجه استدلال: ظاهر آنها به مقتضای اطلاق که دارند، اینست که به تکلیف ثانوی در حال ضرورت می‌توان اکتفاء نمود و اساسا تکلیف در آن منحصر است و ما وراء آن وظیفه دیگری وجود ندارد زیرا اگر اداء و قضاء واجب می‌بودند بر مولی واجب بود که آنها را بیان کرده و بر لزومشان تصریح می‌فرمود و چون ذکری از آنها به میان نیاورده معلوم می‌شود که ناقص از اداء کامل مجزی بوده است

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv